Һабаккук

1 Һабаккук пәйғәмбәр көргән, униңға жүкләнгән
вәһий: —

Һабаккукниң дад-пәрядлири

2 Аһ Пәрвәрдигар, қачанғичә мән Саңа нида қилимән,
Сән аңлимайсән?
Мән Саңа: «Зулум-зораванлиқ!» дәп налә-пәряд
көтиримән,
Бирақ Сән қутқузмайсән.
3 Сән немишкә маңа қәбиһликни көргүзисән,
Немишкә жапа-зулумға қарап турисән?
Чүнки булаңчилиқ, зулум-зораванлиқ көз
алдимдидур;
Жәңги-жедәлләр бар,
Дәвалар көпәймәктә.
4 Шуңа қанун паләч болуп қалди,
Адаләт мәйданға һеч чиқмайду;
Чүнки рәзилләр һәққаний адәмни қистимақта;
Шуңа һөкүмләр бурмилинип чиқирилиду.

Худаниң җавави

5 Әлләр арисида болидиған бир ишни көрүп
бақиңлар, убдан қараңлар, һәйрануһәс қелиңлар!
Чүнки силәрниң дәвриңларда бир иш қилимәнки,
Бириси силәргә баян қилған тәғдирдиму силәр
ишәнмәйттиңлар.■
6 Чүнки мана, Мән һелиқи мүҗәзи осал һәм
алдирақсан әл калдийләрни орнидин турғузимән;
Әсли өзигә тәвә әмәс маканларни егиләш үчүн,

■ **1:5** Рос. 13:41

Улар йәр йүзиниң кәңри җайлирини бесип маңиду;□
7 Улар өзлириниң дегинини һесап қилиду һәм өзини халиғанчә жуқури тутиду; □
8 Уларниң атлири илпизлардин иштик,
Кәчтә овға чиқидиған бөриләрдин әшәддийдур;
Атлиқ ләшкәрләр атлирини мәғруранә чапчитиду;
Атлиқ ләшкәрләр жирақтин келиду,
Улар овға шуңғуған бүркүттәк учуп жүриду.
9 Уларниң һәммиси зулум-зораванлиққа келиду;
Уларниң топ-топ адәмлири йүзлирини алдиға бекитип, алға басиду,
Әсирләрни қумдәк көп жиғиду.□
10 Бәрһәқ, у падишаларни мазақ қилиду,
Әмирләрниму нәзиригә алмайду;
У һәммә истиһкамларни мәсқирә қилиду,
Чүнки у топа-тупрақларни дога-дога қилип, уларни

□ **1:6 «Мән һелиқи мүҗәзи осал һәм алдирақсан әл калдийләрни орнидин турғузимән,... улар йәр йүзиниң кәңри җайлирини бесип маңиду»** — калдийләр пәқәт 20 жил ичидила нәзәрсиз бир әлдин, Бабил шәһирини (кейин калдийләр «Бабиллиқлар» дәп аталған), Нинәвә шәһирини вә Мисирни ишғал қилған қорқунучлуқ бир империйәгә айланди (миладийәдин илгәрки 615-595-жиллар). «Қошумчә сөз»имизниму көрүң. □ **1:7 «Улар өзлириниң дегинини һесап қилиду һәм өзини халиғанчә жуқури тутиду»** — ибраний тилидики тексттин мошу айәтни чүшиниш сәл тәс. Әсли җүмлини сөзмусөз алсақ «Улардин чиққан һөкүм вә һәйвә өзлигидиндур» — йәни Худадин әмәс, дегән мәнини билдүриду. Улар Худадин һеч қорқмай, немини халисам шундақ қилимән, дәйдиғанлар. □ **1:9 «Уларниң топ-топ адәмлири йүзлирини алдиға бекитип, алға басиду,... »** — яки «уларниң топ-топ адәмлири «шәриқ шамили»дәк алға басиду,...». Бу җүмлиниң йәнә бир нәччә тәрҗимилири бар.

ишғал қилиду.□
11 Шундақ қилип у шамалдәк ғуюлдап өтиду,
Һәддидин ешип гунакар болиду;
Униң бу күч-қудрити өзигә илаһ болуп санилиду.□

Пәйғәмбәрниң Худаға болған җавави

12 Сән Әзәлдин Бар Болғучи әмәсму, и Пәрвәрдигар Худайим, мениң Муқәддәс Болғучим?
Биз өлмәймиз, и Пәрвәрдигар;
Сән уни җазайиңни беҗа кәлтүрүш үчүн бекиткәнсән;
Сән, и Қорам Таш Болғучи, уни *бизгә* ибрәт қилип түзитишкә бәлгүлигәнсән.□
13 Сениң көзүң шунчә ғубарсиз едики,
Рәзилликкә қарап турмайттиң;
Әнди немишкә Сән мунапиқлиқ қилғанларға қарап турисән,
Рәзилләр өзидин адил болған кишини жутувалғинида, немишкә сүкүт қилисән?
14 Сән адәмләрни худди деңиздики белиқлардәк,

□ **1:10 «у һәммә истиһкамларни мәсқирә қилиду, чүнки у топа-тупрақларни дога-дога қилип, уларни ишғал қилиду»** — демәк, улар сепилниң йениға чоң бир дөң ясап сепилдин артилип бөсүп кириду. Бабиллиқларниң әмгәк күчи көп болғачқа, мошу Аддий усулни көп қолланған. □ **1:11 «Шундақ қилип у шамалдәк ғуюлдап өтиду, һәддидин ешип гунакар болиду»** — башқа бир хил тәрҗимиси: «шундақ қилиши билән униң роһи өзгирип кетиду; у шу йәрләрдин өтүп, гунакар болиду». □ **1:12 «Сән уни җазайиңни беҗа кәлтүрүш үчүн бекиткәнсән»** — яки «уни җазайиңға учрашқа бекиткәнсән».

Худди өзлири үстидә һеч йетәклигүчиси йоқ
өмилигүчи һайванларға охшаш қилисән;□
15 Шу *калдий киши* уларниң һәммисини чаңгикиға
илиндуриду,
Уларни өз тори билән тутувалиду,
Уларни жиғма ториға жиғиду;
Шуниң билән хошал болуп шатлиниду;□
16 Вә ториға қурбанлиқ суниду,
Жиғма ториға исриқ салиду,
Чүнки шулар арқилиқ униң несивиси мол,
Немәтлири ләззәтлик болди.
17 Әнди у шу тәриқидә торини тохтавсиз
бошитиварсә,
Шу тәриқидә әлләрни һеч рәһим қилмай қириварсә
боламду?

2

Һабаккукниң қарари

1 «Әнди мән өз күзитимдә туриверимән,
Өзүмни мунар үстидә дәс тикләймән,
Униң маңа немә дәйдиғанлиғини,

□ **1:14 «Сән адәмләрни худди деңиздики белиқлардәк, худди өзлири үстидә һеч йетәклигүчиси йоқ өмилигүчи һайванларға охшаш қилисән»** — әслидә Худа инсанни яратқанда, инсан тоғрилиқ «улар деңиздики белиқлар... өмүлигүчи һайванларни... башқурсун» дегән еди. Һазир Худа залимларниң инсанларни белиқларниң орниға чүшүрүшигә йол қоюватиду. Бу немә үчүн?
□ **1:15 «Шу калдий киши уларниң һәммисини чаңгикиға илиндуриду»** — Асурийә падишалириниң әсирләрни калпуклиридин илмәк (яки чаңгак) өткүзүп, йетиләп маңидиған рәһимсиз адити бар еди; кейинки империйә (Бабил)ниң падишалири бәлким охшаш адәттә болған болса керәк.

Шуниңдәк өзүм бу дад-пәрядим тоғрилиқ қандақ тегишлик җавап тепишим керәклигини билишни күтүп туримән».□ ■

2 Һәм Пәрвәрдигар җававән маңа мундақ деди: —
«Оқуғанлар жүгүрсун үчүн,
Бу көрүнгән аламәтни йезивал;
Уни тахтайлар үстигә еник оюп чиқ;□ ■
3 Чүнки бу көрүнгән аламәт кәлгүсидики бекитилгән бир вақит үчүн,
У адәмләргә ахирәтни тәлпүндүриду,
У ялған гәп қилмайду;
Узунғичә кәлмәй қалсиму, уни күткин;

□ **2:1 «... қандақ тегишлик җавап тепишим керәклигини билишни...»** — ибраний тилида «қандақ тегишлик җавап көрүшни...». **«Униң маңа немә дәйдиғанлиғини, шуниңдәк өзүм бу дад-пәрядим тоғрилиқ қандақ тегишлик җавап тепишим керәклигини билишни күтүп туримән»** — башқа бир хил тәрҗимиси: «Униң маңа немини ейтидиғанлиғини, һәмдә өзүмниң Униң маңа беридиған тәнбиһкә немә җавап беришим керәклигини билишни күтимән». Һеч болмиғанда, у Худаниң тәнбиһини күтиду. Һабаккук пәйғәмбәр көңлидә: «Мениң әслидики дад-пәрядимда бәлким хаталиқ йери болуши мүмкин» дәйду, бар болса у хаталиқлирини етирап қилишқа тәйяр туриду. Шуңа бизниңчә «җавап» болса (1) дад-пәрядидики (бар болса) хаталиғиға болған җавапкарлиғини, (2) кейин униң өз оқурмәнлиригә яки өзигә әгәшкән адәмләргә беришкә тегишлик җавапниң қандақ екәнлигини өз ичигә алиду. У буларни чүшиниш үчүн күтүватиду. Һабаккук пәйғәмбәрниң Худаға болған «җавави» 3-бапта тепилиду. ■ **2:1** Йәш. 21:8 □ **2:2 «Оқуғанлар жүгүрсун үчүн, бу көрүнгән аламәтни йезивал...»** — икки мәнаси болуши мүмкин: — (1) оқуған киши кейин бу хәвәрни башқиларға жүгүрүп йәткүзсун; (2) оқуған киши һәртүрлүк қийинчилиқ астидиму Мениң йолумда жүгүрсун (мәсилән, «Зәб.» 118:32, «Йәш.» 40:30-31, «Гал.» 5:7ни көрүң). Биз иккинчи мәнигә майилмиз. ■ **2:2** Йәш. 30:8

Чүнки у җәзмән йетип келиду, һеч кечикмәйду.□
4 Қара, тәкәббурлишип кәткүчини!
Униң қәлби өз ичидә түз әмәс;
Бирақ һәққаний адәм өз етиқат-садиқлиғи билән һаят яшайду.□ ■
5 Бәрһәқ, шарап униңға сатқунлуқ қилиду, —
— У тәкәббур адәм, өйдә тиним тапмайду,
Һәвисини тәһтисарадәк йоған қилиду;
У өлүмдәк һеч қачан қанмайду;
Өзигә барлиқ әлләрни жиғиду,
Һәммә хәлиқни өзигә қаритивалиду.□
6 Буларниң һәммиси кейин у тоғрилиқ тәмсилни сөзләп,
Кинайилик бир тепишмақни тилға алиду: —
«Өзиниң әмәсни мениң дәп қошувалғучиға вай!
(*Бундақ ишлар* қачанғичә болиду?!)

□ **2:3 «бу көрүнгән аламәт кәлгүсидики бекитилгән бир вақит үчүн...»** — «бекитилгән» — демәк, һеч ким (һәтта дуа арқилиқму) уни өзгәртәлмәйду. **«У адәмләргә ахирәтни тәлпүндүриду»** — сөзмусөз тәржимиси: «У ахирәткә қарап һасирап нәпәс алиду» (пикримизчә бу ибарә чоңқур тәшналиқни билдүриду). □ **2:4 «Қара, тәкәббурлишип кәткүчини! Униң қәлби өз ичидә түз әмәс»** — һәр қандақ тәкәббур адәм дурус, түз болалмайду. **«Бирақ һәққаний адәм етиқат-садиқлиғи билән һаят яшайду»** — бу сөз Худаниң җававиниң әң һалқилиқ җүмлиси. «Қошумчә сөз»имизниму көрүң. ■ **2:4** Рим. 1:17; Гал. 3:11; Ибр. 10:38 □ **2:5 «Бәрһәқ, шарап униңға сатқунлуқ қилиду»** — Бабиллиқлар ахир берип мәйхорлуқтин Парс империйәси тәрипидин набут болди. Тәврат, «Даниял пәйғәмбәр» 5-бап вә «қошумчә сөз»имизни көрүң. **«...һәвисини тәһтисарадәк йоған қилиду»** — «тәһтисара» өлгәнләрниң роһлири баридиған җай. Бабиллиқлар һәр жили таҗавузчилиқ планини түзәйтти. Ахир берип бу таҗавузчилиғи өзиниң мудапиисини аҗизлаштуруп, Парс империйәси уларни набут қилди. **«У өлүмдәк һеч қачан қанмайду»** — «өлүм» һәрдайим инсанларниң җенини алиду, һәргиз «болди» демәйду.

Гөрүгә қойған нәрсиләр билән өзини чиңдиғучиға вай!»□
7 Сәндин жазанә-қәриз алғучилар бирақла қозғалмамду?
Сени титрәткүчиләр бирақла ойғанмамду?
Андин сән уларға олжа болмамсән?□
8 Сән нурғун әлләрни булаң-талаң қилғанлиғиң түпәйлидин,
Һәм кишиләрниң қанлири, зимин, шәһәр һәм униңда туруватқан һәммәйләнгә қилған зулум-зораванлиғиң түпәйлидин,
Сақлинип қалған әлләр сени булаң-талаң қилиду;□
9 Һалакәт чаңгилидин қутулуш үчүн,
Угамни жуқуриға салай дәп,
Нәпси йоғинап өз жәмәтигә һарам мәнпәәт жиққучиға вай!
10 Нурғун хәлиқләрни вәйран қилип,
Өз жәмәтиңгә аһанәт кәлтүрдүң,
Өз жениңға қарши гуна садир қилдиң.

□ **2:6 «гөрүгә қойған нәрсиләр билән өзини чиңдиғучиға вай!»** — «гөрүгә қойған нәрсиләр» дегән ибарә икки бислиқ болуп, башқа бир мәнаси «бир дога топа» — демәк, улар мошу һарам нәрсиләр билән өзлирини булғиған еди. Бабил империйәси аяқ асти қилған әлләр һабаккукниң Бабил тоғрисидики бешарәтлирини билип йәткәндин кейин, улар бу айәттики кинайилик сөзләрни дегән болуши мүмкин. Сөзләр «мәрсийә» (матәм тутуш мунажити) шәклидә ейтилиду. □ **2:7 «Сәндин жазанә-қәриз алғучилар бирақла қозғалмамду?»** — «сәндин жазанә-қәриз алғучилар» дегән сөз икки бислиқ болуп, йәнә бир мәнаси: «(иландәк) сени чаққучилар». □ **2:8 «... кишиләрниң қанлири, зимин, шәһәр һәм униңда туруватқан һәммәйләнгә қилған зулум-зораванлиғиң түпәйлидин,...»** — «.. зимин, шәһәр... » — бу исимләр бирлик шәкилдә (көплүк шәкилдә әмәс) ипадиләнгини һәм у зимин, шәһәрниң нами ейтилмиғанлиғидин қариғанда, у ибарә Исраил зимини (Пәләстин) һәм Йерусалимни көрсәтсә керәк.

11 Чүнки тамдин таш нида қилиду,
Яғачлардин лим жавап бериду: —
12 Жутни қан билән,
Шәһәрни қәбиһлик билән қурғучиға вай!»
13 Мана, хәлиқләрниң жан тикип тапқан меһнитиниң пәқәт отқа йеқилғу қилинғанлиғи,
Әл-жутларниң өзлирини беһудә һалсиратқанлиғи,
Самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигардин әмәсму?
14 Чүнки худди сулар деңизни қаплиғандәк,
Пүтүн йәр йүзи Пәрвәрдигарни билип-тонуш билән қаплиниду.□ ■
15 Өз йеқиниңға һарақни ичкүзгүчигә —
— Униң уят йеригә қаришиң үчүн,
Тулумуңдин қуюп, уни мәс қилғучи саңа вай!□
16 Шан-шәрәпниң орнида шәрмәндичиликкә толисән;
Өзүңму ич,

□ **2:14 «Чүнки худди сулар деңизни қаплиғандәк, пүтүн йәр йүзи Пәрвәрдигарни билип-тонуш билән қаплиниду»** — бу баянниң өзи Һабаккукниң дад-пәрядиға болған чоң бир жаваптур. Жаһандики адаләтсизликләр шунчә көп болғинини билән, һеч болмиғанда ахир берип уларниң һәр бири йоқитилиду. Башқа пәйғәмбәрләрниң бешарәтлири бойичә, Бабил шәһири тоғрилиқ ишинимизки, у ахири заманда қайта қурулиду. Әнди «Пәрвәрдигарниң күни»дә, бу айәттә дейилгәндәк «Пүтүн йәр йүзи Пәрвәрдигарни билип-тонуш билән қаплиниду» вә шуңлашқа Бабил қайта көрүнмәскә йоқитилиду. «Қошумчә сөз»имизниму көрүң. ■ **2:14** Чөл. 14:21 □ **2:15 «Өз йеқиниңға һарақни ичкүзгүчигә — униң уят йеригә қаришиң үчүн, тулумуңдин қуюп, уни мәс қилғучи саңа вай!»** — һарақкәшләр һәрдайим башқиларни һарақкәшләргә айландурмақчи болиду. Бирақ Бабилниң «башқиларға һарақ ичкүзүш» мәхсити уларға езитқулуқ қилип, өзигә охшаш бәччивазлиқ гунайиға киргүзүп, андин уларни асанла контроль қилиштин ибарәт.

Хәтнилигиң аян болсун!
Пәрвәрдигарниң оң қолидики қәдәһ сән тәрәпкә бурулиду,
Шан-шәривиңниң үстини рәсвайипәслик басиду.□
17 Ливанға қилған зулум-зораванлиқ,
Шундақла һайванларни қорқитип уларға йәткүзгән вәйранчилиқму,
Кишиләрниң қанлири, зимин, шәһәр һәм униңда туруватқан һәммәйләнгә қилған зулум-зораванлиқ түпәйлидин,
Булар сениң мижиқиңни чиқириду.□
18 Ойма мәбудниң немә пайдиси,
Уни униң ясиғучиси оюп чиққан турса?
Қуйма мәбудниңму вә униңға тәвә сахта тәлим бәргүчиниң немә пайдиси —

□ **2:16 «Өзүңму ич, хәтнилигиң аян болсун!»** — «хәтнилигиң аян болсун!» дегән ибарә адәмниң қаттиқ хиҗалитини көрсәткинидин башқа, «Сән Худаниң әһдисигә вә сөзигә ят адәмсән» дегән мәниниму пуритип бериду. Башқа бир хил тәрҗимиси: «Өзүңму (һарақ) ич, пуланлап жиқил!». □ **2:17 «Ливанға қилған зулум-зораванлиқ, шундақла һайванларни қорқитип уларға йәткүзгән вәйранчилиқму,...»** — «Ливан» райони гөзәл орманлири һәм көплигән һәр хил явайи һайванлири билән даңқи чиққан. Бабил империйәси миладийәдин илгәрки 605-жилидики (Сурийәдә йүз бәргән) «Каршемиш җеңи»дин кейин, (1) Ливандикиләргә вә әтрапидикиләргиму еғир зулум йәткүзгән. (2) униңдин башқа улар қилмақчи болған җәңләрни давам қилиши үчүн һәмдә өз шәһәрлирини қуруш үчүн Ливандин көп дәл-дәрәқләрни кесип епкәтти. (3) улар йәнә көңүл ечиш үчүнла көп явайи һайванларни рәһимсиз усуллар билән овлиди. Мәзкур айәттики бу сөз бу үч ишни көздә тутиду. 2- вә 3-иштин рошәнки, инсанийәтниң тәбиий муһитни убдан асрашқа Худа алдида җавапкарлиғи бар. **«Кишиләрниң қанлири, зимин, шәһәр һәм униңда туруватқан һәммәйләнгә қилған зулум-зораванлиқ түпәйлидин,...»** — «...зимин, шәһәр,... туруватқанлар» — 8-айәттики ибаригә охшаш, Исраил зимини (Қанаан)ни һәм Йерусалимни көрситиду.

— Чүнки уни ясиғучи өз ясиғиниға тайиниду,
Демәк, зувансиз «йоқ болған нәрсиләр»ни ясайду?
19 Яғачқа «Ойған!» дегән адәмгә,
Зувансиз ташқа «Турә!» дегәнгә вай!
У вәз ейтамду?
Мана, у алтун-күмүч билән һәлләнди,
Униң ичидә һеч нәпәс йоқтур.□
20 Бирақ Пәрвәрдигар Өз муқәддәс ибадәтханисидидур!
Пүткүл йәр йүзи Униң алдида сүкүт қилсун!.□

3

һабаккукниң дуаси

1 һабаккук пәйғәмбәрниң дуаси,
«Шиггаон» аһаңида: —□
2 «Пәрвәрдигар, мән хәвириңни аңлидим, әйминип қорқтум.
И Пәрвәрдигар, жиллар арисида ишиңни қайтидин җанландурғайсән,
Жиллар арисида ишиңни тонутқайсән;

□ **2:19 «униң ичидә һеч нәпәс йоқтур»** — яки «униң ичидә һеч роһ йоқтур». **«Яғачқа «Ойған!» дегән адәмгә, зувансиз ташқа «Турә!» дегәнгә вай! ... Униң ичидә һеч нәпәс йоқтур»** — бу икки айәт (18-, 19-) Бабиллиқларниң рәзиллигиниң бутпәрәслик билән бағлиқ екәнлигини көрситиду. 1:7дә көрситилгәндәк, өз «худалири»ни өзи ясиғандин кейин, улар тирик Худадин һеч қорқмай, өзигә қолайлиқ «әхлақ-пәзиләт» мизанлирини халиғанчә бекитиду. □ **2:20 «Бирақ Пәрвәрдигар Өз муқәддәс ибадәтханисидидур!»** — мошу йәрдә пәйғәмбәр бәлким Худаниң асмандики муқәддәс ибадәтханисини көрситиду («Зәб.» 7:6, 10:4ниму көрүң). □ **3:1 ««Шиггаон» аһаңида: —»** — «Шиггаон» бәлким «долқунлуқ», «отлуқ», «ашиқлиқ билән» дегән мәнидә болуп, бу сөз күйниң ейтилидиған аһаңини билдүриду.

Дәрғәзәптә болғинида рәһимдилликни есиңгә кәлтүргәйсән!□
3 Тәңри Темандин,
Пак-Муқәддәс Болғучи Паран теғидин кәлди;
Селаһ!
Униң шан-шәриви асманларни қаплиди,
Йәр йүзи униң мәдһийилири билән толди;□
4 Униң пақирақлиғи таң нуридәк болди,
Қолидин чақмақ чаққандәк икки нур чиқти;
Шу йәрдә униң күч-қудрити йошурунуп туриду. □
5 Униң алдидин ваба,
Путлиридин чоғдәк ялқун чиқмақта еди;□
6 У туруп йәр йүзини мөлчәрлиди;

□ **3:2 «Пәрвәрдигар, мән хәвириңни аңлидим,...»** — яки «Пәрвәрдигар, мән Сәндин хәвәрни аңлидим,...». **«...жиллар арисида ишиңни тонутқайсән, дәрғәзәптә болғинида рәһимдилликни есиңгә кәлтүргәйсән!»** — «жиллар арисида» тоғрилиқ: — Һабаккук Худа ахирқи заманда Өз улуқлуғини көрситип Исраилни гунадин қутқузиду, дәп билди. Бирақ һазир «ахирқи заман» әмәс; әнди һазир, «жиллар арисида»му Худа Өз күч-қудритини көрсәткәй! □ **3:3 «Тәңри Темандин, Пак-Муқәддәс Болғучи Паран теғидин кәлди»** — «Теман» вә «Паран» Қанаан (Пәләстин) зимининиң шәрқий җәнубида, һазирқи «Иорданийә» зиминиға җайлашқан икки район. Бу йәрдә (йәни Синай теғида) Муса пәйғәмбәр «муқәддәс қанун»ни қобул қилди, андин Исраиллар Худаниң йетәкчилиги билән Пәләстингә қарап йол алди. Бу сөзләргә һәм башқа пәйғәмбәрләрниң язмилириға қариғанда, Қутқузғучи Мәсиһ Әйса йәр йүзигә қайтип кәлгәндиму авал шу йәргә чүшүп, андин Исраилни қутқузуш үчүн Қанаанға (Пәләстингә) қарап келиду. **«Селаһ!»** — «Селаһ» дегән сөз бәлким күй чалған вақтида музикидики бир «пауза»ни көрситиши мүмкин; шуниң билән униң: — «тохта, ойлан!» дегән имаси болуши мүмкин. □ **3:4 «Униң пақирақлиғи таң нуридәк болди»** — яки «Униң пақирақлиғи чақмақтәк болди». □ **3:5 «Униң ... путлиридин чоғдәк ялқун чиқмақта еди»** — яки, «Униң ... путлиридин пижғирин қизитма чиқмақта еди».

У қаривиди, әлләрни дәккә-дүккигә салди;
«мәңгү тағлар» парә-парә қилинди,
«әбәдий дөң-егизликләр» егилдүрүлди,
Униң йоллири болса әбәдийдур.□
7 Мән Кушан қәбилисиниң чедирлириниң паракәндичиликтә болғанлиғини,
Мидиян зиминидики пәрдиләрни титрәк басқанлиғини көрдум.□
8 Пәрвәрдигар дәрияларға аччиқландимекин?
Сениң ғәзивиң дәрияларға каритилдимекин?
Қәһриң деңизға қаритилдимекин?
Атлириңға, нижат-қутқузушни епкелидиған жәң һарвулириңға минип кәлгәнғусән!□
9 Сениң оқяйиң аян қилинди,

□ **3:6 «У туруп йәр йүзини мөлчәрлиди»** — яки «У йәр йүзини силкип қойди». **««әбәдий дөң-егизликләр» егилдүрүлди»** — яки ««әбәдий дөң-егизликләр» ғулитилди». **««Мәңгү тағлар» парә-парә қилинди, «әбәдий дөң-егизликләр» егилдүрүлди, униң йоллири болса әбәдийдур»** — тағлар һәм дөңләр «әбәдий» турғандәк болсиму, пәқәт тирик Худа Өзи «әбәдийдур». Башқа икки хил тәржимиси: (1) «Униң чиқишлири әбәдтин буян болған» (2) «У қедимки (әбәдий) йолларда маңиду». □ **3:7 «Мән Кушан қәбилисиниң чедирлири.., Мидиян зиминидики пәрдиләр...»** — «Кушан» вә «Мидиян» дегән икки әл 3-айәттики «Теман» вә «Паран» дегән районларда еди. Улар Исраилниң Қанаанни (Пәләстинни) ишғал қилишиға биринчи қарши чиққан әлләрдин еди («Батур һакимлар» 3- һәм 7-бапларни көрүң). □ **3:8 «Пәрвәрдигар дәрияларға аччиқландимекин? Сениң ғәзивиң дәрияларға каритилдимекин? Қәһриң деңизға каритилдимекин? Атлириңға, нижат-қутқузушни епкелидиған жәң һарвулириңға минип кәлгәнғусән!»** — Бабил вә Месопотамийидики бутпәрәслик әпсанилири бойичә, деңиз вә дәриялар уларниң күчлүк бутлири яки жин-шәйтанлири туридиған «қорған»лири еди. Бу айәт бойичә Худаниң Өзиниң күч-қудрити һәммә бут вә жин-шәйтанлардин зор үстүн көрситилиду.

Сөзүң бойичә, *Исраил* қәбилилиригә ичкән қәсәмлириң үчүн аян қилинди!

Селаһ!

Сән йәр йүзини дәрия-кәлкүнләр билән айривәттиң.□

10 Тағлар Сени көрүп, азаплинип толғинип кәтти;

Долқунлап аққан сулар кәлкүндәк өтүп кәтти;

Чоңқур деңиз авазини қоюветип,

Қоллирини жуқуриға өрләтти.

11 Етилған оқлириңниң пақирақ нурини көрүп,

Палилдиған нәйзәңниң йоруқлуғини көрүп,

Қуяш һәм ай өз туралғусида җим турди.

12 Сән аччиғиңда йәр йүзидин өтүп жүрүш қилдиң;

Әлләрни ғәзивиңдә зираәтни соққандәк соқтуң;

13 Өз хәлқиңниң ниҗат-қутқузулуши үчүн,

Сән Өз Мәсиһиң билән биллә ниҗат-қутқузуш үчүн чиқтиң;

Улини бойниғичә ечип ташлап,

Рәзилниң җәмәтиниң бешини уруп-янчип, униңдин айривәттиң;

□ **3:9 «Сениң оқяйиң... сөзүң бойичә, Исраил қәбилилиригә ичкән қәсәмлириң үчүн аян қилинди!»** — башқа икки хил тәрҗимиси: — «Сениң оқяйиң... Сениң сөзүңгә таянған қәбилиләргә ичкән қәсәмлириң бойичә аян қилинди!», яки: «Сән оқяйиңни аян қилдиң, нурғун оқларниң елип кетилишини буйрудуң».

Селаһ!□
14 Сән униң нәйзилири билән сәрдарлириниң бешиға санҗидиң;
Улар дәһшәтлик қара қуюндәк мени тарқитиветишкә чиқти,
Уларниң хошаллиғи аҗиз мөминләрни йошурун җайда ялмап жутуштин ибарәттур!□
15 Сән атлириң билән деңиздин,
Йәни дога-дога қилинған улуқ сулардин өтүп маңдиң!□

□ **3:13 «Сән Өз Мәсиһиң билән биллә ниҗат-қутқузуш үчүн чиқтиң»** — «Мәсиһиң» яки «Мәсиһ қилғиниң» — Худаниң йолйоруғи бойичә, Исраилға йеңи бир падиша бекитиш үчүн униң бешиға зәйтин мейи сүрүлүш керәк еди. Мошу мурасим «мәсиһ қилиниш» дәп вә шу чағдин башлап мошу падиша «Худаниң мәсиһ қилғини» дәп атилатти. Худа Давут падишаниң бир әвладини «мәсиһ қилимән», бу «Қутқузғучи-Мәсиһ» Исраилни һәм барлиқ дунияни гуналиридин қутқузиду, дәп вәдә қилған. Бизниңчә мошу айәттә бу «Қутқузғучи-Мәсиһ» көрситилиду. **«Сән Өз Мәсиһиң билән биллә ниҗат-қутқузуш үчүн чиқтиң»** — башқа бир хил тәрҗимиси: «Сән Өз Мәсиһиңни қутқузуш үчүн чиқтиң». **«... Улини бойниғичә ечип ташлап, ...»** — яки «уни (шу җәмәтни) улидин өгүзигичә ечип ташлап,...». Бәзи алимлар: «Рәзилниң беши» дегән сөз ахири замандики Худаға қарши чиққан, Шәйтанниң вәкили болған «дәҗҗал»ни көрситиду, дәп қарайду. Биз қошулимиз. □ **3:14 «Сән униң нәйзилири билән сәрдарлириниң бешиға санҗидиң»** — «униң» — «рәзилниң җәмәтиниң бешиниң...» (13-айәт); бәлким дәҗҗални көрситиши мүмкин. **«Улар дәһшәтлик қара қуюндәк мени тарқитиветишкә чиқти»** — «мени» — Исраил сөзләйду. Мошу айәттики сөзләр ахирқи замандики Исраил хәлқиниң ейтқанлири болса керәк. □ **3:15 «Сән атлириң билән деңиздин, йәни дога-дога қилинған улуқ сулардин өтүп маңдиң!»** — Муса пәйғәмбәр Исраилни Мисирдин чиқирип йетәклигәндә, улар Қизил Деңиздин өткән. Деңиздики сулар уларға йол ечип икки тәрипидә «дога-дога» турған еди. Кәлгүси замандики вақиә бәлким буниңға охшап кетиду.

16 Мән буларни аңлидим, ичи-бағримни титрәк басти;
Авазни аңлап калпуклирим дир-дир қилди,
Устиханлирим чирип кәткәндәк болди,
Путлиримни титрәк басти;
Чүнки мән күлпәтлик күнидә,
Йәни өз хәлқимгә тажавуз қилғучи бесип киргән күнидиму,
Сәвир-хатирҗәмликтә турушум керәк.□
17 Чүнки әнҗир дәриғи чечәклимисиму,
Үзүм таллирида мевә болмисиму,
Зәйтун дәриғигә қилған әҗир йоққа чиққан болсиму,
Етизлар һеч һосул бәрмигән болсиму,
Қотандин қой падиси үзүлгән болсиму,
Еғилда кала падиси йоқ болсиму,
18 Мән һаман Пәрвәрдигардин шатлинимән,
Маңа нижатимни бәргүчи Худайимдин шатлиққа чөмүлимән,□
19 Пәрвәрдигар, Рәб, мениң күч-қудритимдур;
У мениң путлиримни кейикниңкидәк қилиду;
Мени жуқури җайлиримда маңғузиду!

(Бу күй нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, тарлиқ сазлар билән оқулсун).

□ **3:16 «Авазни аңлап калпуклирим дир-дир қилди»** — Һабаккук «Худаниң авази» дәп очуқ ейтмайду — униңға нисбәтән аңлиғидәк пәқәт бирла аваз бар, халас. □ **3:18 «Маңа нижатимни бәргүчи Худайим...»** — яки «нижатим болғучи Худайим...».

Муқеддес Калам (кирил йезиқ)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in Cyrillic script

Copyright © 2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 12 Sep 2021

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5